

Overzicht Beheerpakketten Agrarisch Natuur- & Landschapsbeheer 2016

Versie 2015-3

14 november 2015

**Coöperatieve Agrarische Natuurbeheervereniging
Collectief Rivierenland**

Overzicht beheerpakketten Rivierenland

Pakketcode	Pakketnaam		Pakketvariant
A01	Grasland met rustperiode	a	rust van 1 april tot 1 juni
		b	rust van 1 april tot 8 juni
		c	rust van 1 april tot 15 juni
		d	rust van 1 april tot 22 juni
		l	rust van 1 mei tot 15 juni, voorweiden
		m	rust van 8 mei tot 22 juni, voorweiden
A02	Kuikenvelden	a	rust 1 april – 1 augustus, 2 weken
		b	rust 1 april – 1 augustus, 3 weken
		c	rust 1 april – 1 augustus, 4 weken
		d	rust 1 april – 1 augustus, 5 weken
		e	rust 1 april – 1 augustus, 6 weken
A03	Plas-dras	a	15 februari – 15 april
		b	15 februari – 15 mei
		c	15 februari – 15 juni
		d	15 februari – 1 augustus
		e	15 februari – 15 april, greppels
		f	15 februari – 15 mei, greppels
		g	15 februari – 15 juni, greppels
		h	15 februari – 1 augustus, greppels
		i	1 mei – 15 augustus, 3 weken, greppels
		j	1 mei – 15 augustus, 1 maand, greppels
		k	1 mei – 15 augustus, 6 weken, greppels
		l	1 mei – 15 augustus, 2 maand, greppels
A04	Legselbeheer	a	Legselbeheer op bouwland en grasland
		b	Rustperiode op bouwland
A05	Kruidenrijk grasland	a	1 april – 15 juni
		b	1 april – 22 juni
		c	1 april – 1 juli
		d	1 april – 8 juli
		e	1 april – 15 juli
		f	1 april – 22 juli
		g	1 april – 1 augustus
		h	Rand, klasse A
		i	Rand, klasse B
		j	1 april – 15 september
		k	1 april – 15 oktober
A06	Extensief beweide grasland	a	1 – 1,5 GVE / ha, 1 april – 15 juni
		b	Max 0,5 GVE / ha, 1 april – 15 oktober
		c	1 – 3 GVE / ha, 1 april – 15 juni
A07	Ruige mest	a	ruige mest
A08	Hoog waterpeil	a	verhoging 20 cm, 1 feb – 15 juni
		b	verhoging 30 cm, 1 feb – 15 juni
		c	verhoging 40 cm, 1 feb – 15 juni
		d	verhoging 20 cm, 15 mrt – 15 juni
		e	verhoging 30 cm, 15 mrt – 15 juni

		f	verhoging 40 cm, 15 mrt – 15 juni
L09	Poel en klein historisch water	a	kleine poel, 75 – 100 % schonen
		b	grote poel, 75 – 100 % schonen
		c	kleine poel, maximaal 75 % schonen
		d	grote poel, maximaal 75 % schonen
L10	Natuurvriendelijke oever	a	natuurvriendelijke oever
		b	natuurvriendelijke oever met schapen
L11	Rietzoom en klein rietperceel	a	smalle rietzoom
		b	brede rietzoom en rietperceel
L12	Duurzaam slootbeheer	a	baggeren met de baggerpomp
		b	ecologisch slootschonen
		c	ecologisch slootschonen krabbescheer
A13	Botanisch grasland	a	botanisch weiland
		b	botanisch hooiland
		c	botanische weiderand
		d	botanisch hooilandrand
A13	Maatwerkpakket Kwartelkoning	e	botanisch hooiland 15 juni – 20 juli
		f	botanisch hooiland 15 juni – 3 aug
		g	botanisch hooiland 15 juni – 17 aug
A15	Wintervoedselakker	a	wintervoedselakker 15 mei – 15 maart
A18	Kruidenrijke akker	a	3 van de 6 jaar graan
A19	Kruidenrijke akkerrand	a	3 m breed
		b	6 m breed
		c	9 m breed
		d	12 m breed
		e	15 m breed
		f	18 m breed
		g	1,5 m breed
L20	Hakhoutbeheer	a	jaarlijks beheer
		b	jaarlijks beheer plus dunning
		c	jaarlijks beheer plus afzetten
L21	Knotbomenrijen	a	Knotbomenrijen
L22	Knip- en scheerheg	a	jaarlijks knippen / scheren
		b	eenmaal per 2 / 3 jaar knippen / scheren
L23	Struweelhaag	a	cyclus 5 – 7 jaar
		b	cyclus > 12 jaar
L24	Struweelrand	a	Struweelrand
L26	Half- en hoogstamboomgaard	a	Hoogstamboomgaard
		b	halfstamboomgaard bij historische boerderij
L27	Hakhoutbosje	a	droog hakhout
		b	vochtig hakhout
L28	Griendje	a	Griendje
L29	Bosje	a	Bosje

Beschrijving per beheerpakket

1 Grasland met rustperiode

Beschrijving

Het in acht nemen van een rustperiode op grasland is vooral voor weidevogels van belang. Ze biedt rust aan broedende vogels door de kans op verstoring van de legsels te minimaliseren. Ook kan het functioneren als opgroeigebied voor jonge weidevogels. In kleinschalige gebieden kunnen graslanden met een rustperiode, eventueel in de vorm van randen, dienen als schuil- en foerageergebied voor diverse fauna zoals kleine zoogdieren, vogels, vlinders en amfibieën. In de rustperiode zijn landbouwkundige werkzaamheden niet toegestaan. Aan het eind van deze periode staat er een vrij hoge vegetatie op het perceel.

Beheereisen

- Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten).
- In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats.
- *Pakket l en m*: Het grasland wordt vanaf 1 maart en voor de rustperiode niet gemaaid.
- Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan.
- Er dient bij voorkeur van binnen naar buiten gemaaid te worden.
- Het is niet toegestaan een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang te maaien.
- Last minute beheer is mogelijk in de vorm van opwaardering van het pakket. Indien blijkt dat nog weidevogelkuikens aanwezig zijn in de beheereenheid op de einddatum van de rustperiode, kan de maaidatum uitgesteld worden door een pakket met een langere rustperiode af te sluiten.

Pakketten

De rustperiode betreft de periode:

- a) 1 april tot 1 juni
- b) 1 april tot 8 juni
- c) 1 april tot 15 juni
- d) 1 april tot 22 juni
- l) 1 mei tot 15 juni; het gras wordt vanaf 1 maart en voor de rustperiode niet gemaaid
- m) 8 mei tot 22 juni; het gras wordt vanaf 1 maart en voor de rustperiode niet gemaaid

2 Kuikenvelden

Beschrijving

Het pakket kuikenvelden heeft een vergelijkbaar doel als het pakket 1. De rustperiode wordt echter niet van tevoren vastgelegd van datum x tot datum y, maar wordt ad hoc bepaald om rust te creëren op plaatsen waar dit nodig is.

Beheereisen

- Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten).
- In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats .
- Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan.
- Indien de kuikenvelden in de vorm van randen worden aangelegd, dienen deze randen ten minste 6 meter breed te zijn.
- Kuikenvelden mogen op zijn vroegst op 1 juni worden gemaaid.

Pakketten

De rustperiode ligt in de periode 1 mei tot 1 augustus, en heeft een duur van tenminste:

- a) 2 weken
- b) 3 weken
- c) 4 weken
- d) 5 weken
- e) 6 weken

3 Plas-dras

Beschrijving

Plas-dras biedt een aantrekkelijke biotoop voor weidevogels om te rusten en te foerageren. Op plas-draspercelen kunnen voor het eigenlijke broedseizoen soms honderden weidevogels worden aangetroffen. De aantrekkingskracht is daarmee erg groot en gehoopt wordt dat een deel van deze weidevogels zal besluiten in het gebied te blijven om te broeden. Daarnaast bieden plas-draspercelen ook foerageer- en rustmogelijkheden buiten het directe broedseizoen, bijvoorbeeld voor al uitgevlogen jonge vogels en doortrekkers. Het plas-draspakket a t/m d bestaat uit een grotendeels onder water staand graslandperceel. De periode waarin het perceel onder water staat kan variëren van 2 maanden tot bijna een half jaar. In deze periode staat op het perceel steeds minimaal op 60% van de oppervlakte een waterlaag van minimaal 5 cm, zodat het overige deel van het perceel drassig zal worden. Aan het eind van de plasdrasperiode zal het perceel weer droogvallen, waarna het perceel zich kan herstellen, of weer ingezaaid moet worden. Het onderdeel Greppel plas-dras (pakket e t/m h) is een kleinschalige variant van plas-dras en is gericht op het ontwikkelen van specifieke plas-dras condities langs greppels en slootjes. De kracht van greppel plas-dras is het feit dat de beheereenheid in zijn geheel of voor een groot gedeelte wordt geïnundeerd, dit geeft tevens een variatie in de percelenvegetatie. Bij een greppel plas-dras zullen met name in de kuikenfase veel weidevogelgezinnen gebruik maken van deze waterrand, die vanwege zijn insectenrijkdom een gunstige foerageerlocatie vormt. Greppel plas-dras is ook mogelijk als last minute variant (pakket i t/m l)

Beheereisen

- De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd (100% drassig). De inundatieperiode loopt van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten).
- **Pakket a t/m d, m:** Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water tussen de 5 en 20 cm diep.
- **Pakket e t/m l:** Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water ten minste 5 cm diep.
- **Pakket i t/m l:** Bij het afsluiten van het pakket wordt de begindatum van de inundatie in de overeenkomst tussen deelnemer en collectief duidelijk vermeld.
- **Pakket i t/m l:** In de periode tussen 1 mei en 1 augustus wordt een rustperiode gerealiseerd van ten minste 4 weken (zie beschreven onder pakketten).
- **Pakket n:** Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water tussen de 5 en 20 cm diep, gedurende een periode van tenminste 2 weken.

Pakketten op volgende pagina.

Pakketten

De inundatieperiode betreft de volgende periode:

- a) Van 15 februari tot 15 april
- b) Van 15 februari tot 15 mei
- c) Van 15 februari tot 15 juni
- d) Van 15 februari tot 1 augustus
- e) Van 15 februari tot 15 april
- f) Van 15 februari tot 15 mei
- g) Van 15 februari tot 15 juni
- h) Van 15 februari tot 1 augustus
- i) In de periode van 1 mei tot 1 augustus, tenminste 3 weken
- j) In de periode van 1 mei tot 1 augustus, tenminste 4 weken
- k) In de periode van 1 mei tot 1 augustus, tenminste 6 weken
- l) In de periode van 1 mei tot 1 augustus, tenminste 8 weken
- m) Van 15 februari tot 1 oktober
- n) In de periode van 1 november tot 31 januari, ten minste 2 weken

4 Legselbeheer

Beschrijving

Om weidevogels te beschermen is het lang niet altijd nodig om alle percelen waarop zich broedende weidevogels bevinden, te beleggen met een rustperiode. Bijvoorbeeld omdat de dichtheid aan weidevogels vrij laag is. In dit soort situaties kan het pakket landbouwgrond met legselbeheer een invulling geven aan weidevogelbeheer, door het legsel en de onmiddellijke omgeving hiervan te beschermen tegen landbouwkundige werkzaamheden. Landbouwgrond met legselbeheer kan zowel bestaan uit grasland als uit bouwland. Door het plaatsen van nestbeschermers of het op andere wijze ontzien van de legfels bij werkzaamheden, wordt de kans op het uitkomen van het legsel sterk vergroot. Percelen met legselbeheer hebben over het algemeen weinig nut als foerageergebied voor jonge weidevogels, tenzij gekozen wordt voor een combinatie met een kruidenrijke weidevogelgraslandrand. Het perceel wordt grotendeels normaal agrarisch gebruikt. Nesten worden gemarkeerd met stokken of nestbeschermers om ze te ontzien bij landbouwkundige werkzaamheden, zoals maaien, weiden of inzaaien.

Beheereisen

- *Pakket a:* De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen een of enkele malen afgezocht op aanwezige legfels. Gevonden nesten worden gemarkeerd, geregistreerd (bijvoorbeeld stalkaart of geo informatie), en gemeld bij het Collectief.
- *Pakket a:* Gevonden nesten worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen. Indien een perceel grasland wordt gemaaid of anderszins bewerkt, wordt een enclave van tenminste 50 m² met minimaal een straal van 3,5 m aangehouden om de aanwezige gevonden nesten. Bij beweiding is een nestbeschermers geplaatst. Voor specifieke soorten kan nestgelegenheid worden geplaatst.
- *Pakket a:* Indien een perceel bouwland met nesten wordt bewerkt, dan wordt het nest gespaard door het tijdelijk te verplaatsen, of door middel van een nestbeschermers, of door om het nest heen te werken.
- *Pakket b:* Er wordt een rustperiode in acht genomen van ten minste 15 april tot en met 15 mei. Als eerder dan 15 april legfels worden aangetroffen dan geldt de rustperiode vanaf het moment dat er legfels zijn geconstateerd en gemeld bij het Collectief. In deze periode worden geen werkzaamheden uitgevoerd zoals zaaien, frezen, schoffelen en eggen.
- *Pakket b:* In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats.
- Op percelen met nesten of kuikens wordt uitsluitend bij daglicht gemaaid. Daarnaast worden voldoende voorzorgsmaatregelen in acht genomen om aanwezige nesten of kuikens te sparen.
- Uitsluitend nesten van weidevogels zoals grutto, tureluur en kievit, die bij het maaien worden gespaard, komen in aanmerking voor een vergoeding.

Pakketten

- a) Nestbescherming op grasland of bouwland.
- b) Rustperiode op bouwland 15 april – 15 mei.

Bij het afsluiten van de beheercontracten wordt als aantal 1 stuks afgesloten, met vergoeding nihil, waarbij op basis van het resultaat het aantal nesten wordt vergoed tegen € 55,- per nest.

5 Kruidenrijk grasland

Beschrijving

Kruidenrijke graslanden zijn van grote waarde voor opgroeiende weidevogelkuikens, die hier voedsel (insecten) en schuilgelegenheid kunnen vinden. De bloeiende kruiden trekken insecten aan waarop zij kunnen foerageren. Kruidenrijke percelen hebben een aantrekkelijke werking op weidevogelkuikens en kunnen dan ook een belangrijk toevluchtsoord vormen als omliggend grasland wordt gemaaid.

Beheereisen

- *Pakketten a t/m g, j en k:* er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten).
- In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats.
- *Bij pakketten a t/m g, j en k:* Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van haarden van akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd.
- *Pakketten a t/m c:* Het gewas wordt jaarlijks voor 1 augustus afgevoerd door middel van maaien en afvoeren. Tweede / derde keer maaien en afvoeren is toegestaan.
- Er dient van binnen naar buiten gemaaid te worden.
- Het is niet toegestaan een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang te maaien.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.
- Minimaal a (zie beschreven onder pakketten) verschillende indicatorsoorten uit Bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groei-eizoen).
- *Pakket a t/m g, j, k:* Uitsluitend bemesting met vaste mest toegestaan buiten de rustperiode.
- De beheereenheid is in het geval van randenbeheer minimaal 2 en maximaal 6 meter breed en minimaal 100 meter lang.
- *Pakket h en i:* Bemesting is in het geheel niet toegestaan.
- *Pakket h en i:* Beweiding van de beheereenheid is toegestaan wanneer de beheereenheid is gelegen langs de randen van een perceel.

Pakketten

- a) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 15 juni, 4 verschillende indicatorsoorten
- b) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 22 juni, 4 verschillende indicatorsoorten
- c) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 1 juli, 4 verschillende indicatorsoorten
- d) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 8 juli, 4 verschillende indicatorsoorten
- e) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 15 juli, 4 verschillende indicatorsoorten
- f) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 22 juli, 4 verschillende indicatorsoorten
- g) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 1 augustus, 4 verschillende indicatorsoorten
- h) Kruidenrijke graslandrand klasse A, 4 verschillende indicatorsoorten
- i) Kruidenrijke graslandrand klasse B, 8 verschillende indicatorsoorten
- j) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 15 september, 4 verschillende indicatorsoorten
- k) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 15 oktober, 4 verschillende indicatorsoorten

6 Extensief beweid grasland

Beschrijving

Extensief beweid grasland is bedoeld voor weidevogels die voorkomen op wat korter grasland en een bepaalde beweidingdruk kunnen hebben. Het dient zowel als broedgebied als voor foerageergebied voor oudere vogels en kuikens. Beweidingsdruk en rustperiode kunnen daarop worden afgestemd.. Extensief beweid grasland is structuurrijk grasland, omdat er vanwege de lage veedichtheid verschillen in het beweidingpatroon ontstaan. Landbouwkundige werkzaamheden en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan in de rustperiode. Wel mag er beweid worden met een lage beweidingdichtheid. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan omdat kruiden insecten aantrekken, die als voedsel dienen voor de weidevogels en hun kuikens en daarmee van belang zijn voor het broedsucces van de weidevogels.

Beheereisen

- Beweiding is verplicht vanaf datum x tot datum y met minimale a en maximale veebezetting b (GVE/ha) (zie beschreven onder pakketten).
- *Pakket a en c:* Rustperiode is van 1 april tot 15 juni.
- *Pakket b:* Rustperiode is van 1 april tot 15 oktober.
- Tijdens de rustperiode wordt de beheereenheid niet gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)ingezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan.

Pakketten

- a) Beweiding verplicht van 1 mei tot 15 juni, minimaal 1 en maximaal 1,5 GVE/ha
- b) Beweiding verplicht van 1 mei tot 15 oktober, maximaal 0,5 GVE/ha
- c) Beweiding verplicht van 1 mei tot 15 juni, minimaal 1 GVE/ha en maximaal 3 GVE/ ha

Toelichting GVE (Grootvee-eenheid):

- 1 melkkoe (v.a. 450 kg) = 1 GVE
- 1 kalf (tot 1 jaar) = 0,25 GVE
- 1 pink (1-2 jaar) = 0,5 GVE
- 1 schaap (incl. lammeren) = 0,15 GVE
- 1 pony = 0,65 GVE

7 Ruige mest

Beschrijving

Het uitrijden van ruige mest is gunstig in een totaalaanpak voor weidevogelbeheer. Het bevordert een 'rustige' grasgroei, waardoor het gewas minder vol wordt en geschikter voor kuikens. Ook zorgt ruige mest voor meer structuur in het gewas en biedt het meer ruimte voor kruiden. De organische mest zorgt bovendien voor een rijk bodemleven waarop oudervogels kunnen foerageren. Ten slotte wordt het stro in de ruige mest door sommige vogels, kieviten met name, ook gebruikt als nestmateriaal.

Beheereisen

- Bemesting met ruige stalmest is verplicht; melding achteraf binnen 2 weken bij het Collectief.
- Van het uitrijden van de ruige stalmest wordt binnen twee weken na dat uitrijden melding gedaan in het administratiesysteem van het Collectief. De melding gaat vergezeld van een kaart met een topografische ondergrond waarop de beheereenheid is, dan wel beheereenheden zijn, aangegeven waarop de ruige stalmest is uitgereden.
- Op de beheereenheid wordt in een kalenderjaar ten minste 10 en maximaal 20 ton ruige stalmest per hectare uitgereden.
- De ruige stalmest wordt in één keer tussen 1 februari en de begindatum van de rustperiode van het betreffende agrarische beheerpakket, óf vanaf de dag volgend op de einddatum van de rustperiode van het betreffende agrarische beheerpakket tot 1 september opgebracht, waarbij per beheerjaar slecht één melding gedaan mag worden.

Pakketten

- a) Ruige mest

8 Hoog waterpeil

Beschrijving

Voor de instandhouding van vitale weidevogelpopulaties is het noodzakelijk dat naast het optimaliseren van het beheer ook de inrichting wordt geoptimaliseerd ten aanzien van waterpeil. Hierdoor is het bodemleven beter beschikbaar, wordt de grasgroei vertraagd en ontstaat er meer variatie in structuur van de grasmatten.

Beheereisen

- Door een tijdelijke, plaatselijke voorziening is het oppervlaktewaterpeil van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten) minimaal a centimeter (zie beschreven onder pakketten) hoger dan eerste volgende watergang aangrenzende aan beheereenheid.
- Het oppervlaktewaterpeil naast de beheereenheid bereikt ná de verhoging een peil t.o.v. het (gemiddelde) maaiveld van 25 centimeter of minder op veengrond en 40 centimeter of minder op kleigrond.
- Het pakket kan niet worden afgesloten in gebieden die volgens het peilbesluit van het waterschap een drooglegging hebben van 70 cm of meer (zomerpeil). Te allen tijde, echter, moet op de beheereenheid de hiervoor genoemde drooglegging (respectievelijk 25 en 40 cm) gerealiseerd zijn.
- Er is een schriftelijke toestemming nodig van het waterschap.
- Het verschil tussen het opgezette peil en het omringende peil is bij de peilscheidingen of stuwtjes te meten.
- Voor de bepaling van de door de peilverhoging beïnvloede oppervlakte (= de oppervlakte waarop de beheervergoeding betrekking heeft, de oppervlakte die dus ingetekend moet worden in SCAN-GIS) wordt de volgende methode geadviseerd: vanuit de watergang waarin het peil is opgezet wordt aan weerszijden op de oever vanaf de waterlijn 25 meter het land in een effect verwacht. De lengte van de watergang x 25 meter op de ene oever, plus lengte watergang x 25 meter op de andere oever = de beïnvloede oppervlakte. Uiteraard moet hierbij wel gecorrigeerd worden voor overlap in hoeken van percelen.

Pakketten

- a) Het (oppervlakte-)waterpeil naast de beheereenheid wordt met minimaal 20 cm verhoogd t.o.v. het omringend waterpeil, van 1 februari tot 15 juni.
- b) Het (oppervlakte-)waterpeil naast de beheereenheid wordt met minimaal 30 cm verhoogd t.o.v. het omringend waterpeil, van 1 februari tot 15 juni.
- c) Het (oppervlakte-)waterpeil naast de beheereenheid wordt met minimaal 40 cm verhoogd t.o.v. het omringend waterpeil, van 1 februari tot 15 juni.
- d) Het (oppervlakte-)waterpeil naast de beheereenheid wordt met minimaal 20 cm verhoogd t.o.v. het omringend waterpeil, van 15 maart tot 15 juni.
- e) Het (oppervlakte-)waterpeil naast de beheereenheid wordt met minimaal 30 cm verhoogd t.o.v. het omringend waterpeil, van 15 maart tot 15 juni.
- f) Het (oppervlakte-)waterpeil naast de beheereenheid wordt met minimaal 40 cm verhoogd t.o.v. het omringend waterpeil, van 15 maart tot 15 juni.

9 Poel en klein historisch water

Beschrijving

Poelen en het aangrenzende landbiotoop zijn van groot belang als leefgebied voor amfibieën zoals kamsalamander en rugstreeppad. Openheid rondom (een deel van) de poel is van belang om een goede voortplantingsbiotoop voor amfibieën te behouden. Door vegetatie periodiek en gefaseerd te maaien, vinden insecten in de niet-gemaaide delen een overwinteringsplek.

Het is van belang te voorkomen dat de poel dichtgroeit, dichtslibt en verlandt. Door regelmatig het teveel aan slib, afgestorven plantenresten en waterplanten te verwijderen (opschonen) blijft ook de zuurstofvoorziening in het water op peil. Het beste is om opschonen van de poel in fases uit te voeren. Op deze manier wordt niet de hele poel door de onderhoudswerkzaamheden verstoord, en blijft altijd een deel van de begroeiing in stand waar de, in de poel aanwezige, organismen heen kunnen vluchten.

De oeverzone van een klein historisch water als een **kolk of wiel** is vaak smal. Het talud loopt steil af, ook dichtbij de kant is het al snel te diep voor oeverplanten.

Bij een groter en/of dieper water is kans op aanwezigheid van vis. Het water is dan minder geschikt voor amfibieën, omdat vissen de amfibie-eitjes opeten.

Beheereisen

- Schoningswerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 september en 15 oktober.
- Tijdens de beheerperiode van 6 jaar wordt de poel minimaal 1x opgeschoond.
- De poel wordt in twee fasen opgeschoond. Ca. 50% van de poel wordt het ene jaar opgeschoond en de andere ca. 50% wordt minimaal 2 jaar later opgeschoond
- Nadat het groot onderhoud (opschonen) aan de poel is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Vegetatie op de oever wordt periodiek en gefaseerd gemaaid.
- Eventueel wordt een teveel aan bomen en struiken op de oever verwijderd of gesnoeid. Snoeiwerkzaamheden worden uitgevoerd tussen 1 oktober en 1 maart.
- Snoei- en of maaifval is verwijderd.
- Minimaal de helft van het natte oppervlakte van de poel bestaat in de periode 15 maart tot 15 juni uit open water. Voor behoud van voldoende open water wordt het element periodiek opgeschoond. Een incidentele droogval is toegestaan in de periode 15 juni tot 15 november.
- Vertrapping van de oevers bij het gebruik van het element als veedrinkpoel wordt voorkomen. Bij het gebruik als veedrinkpoel is minimaal de helft van de oeverlengte uitgerasterd.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden.
- Er mogen geen vissen of andere dieren (zoals eenden en ganzen) worden uitgezet of gekweekt.
- Sloopmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Een kleine poel is kleiner dan 175 m², een grote poel en klein historisch water zijn groter dan 175 m².

Pakketten op volgende pagina

Pakketten

- a) Kleine poel, van 1 september tot 15 oktober, 75 % tot 100 %
- b) Grote poel en klein historisch water, van 1 september tot 15 oktober, 75 % tot 100 %
- c) Kleine poel, van 15 augustus tot 1 maart, 75 % tot 100 %
- d) Grote poel en historisch water, van 15 augustus tot 1 maart, 75 % tot 100 %
- e) Jaarlijks beheer < 175 m²
- f) Jaarlijks beheer + eens in de 10 jaar opschonen binnen beheerperiode < 175 m²
- g) Jaarlijks beheer > 175 m²
- h) Jaarlijks beheer + eens in de 5 jaar opschonen binnen beheerperiode > 175 m²
- i) Jaarlijks beheer + eens in de 10 jaar opschonen binnen beheerperiode > 175 m²

10 Natuurvriendelijke oever

Beschrijving

Natuurvriendelijke oevers zijn door de mens aangebracht in de vorm van een plas- of dras berm of een flauw talud langs een bestaande waterloop. De begroeiing bestaat uit plantensoorten van natte ruigten en natte graslanden. Natuurlijk oevers zijn van groot belang voor de biodiversiteit door hun functie als belangrijk onderdeel van het leefgebied van soorten als bittervoorn, grote modderkruiper, kamsalamander en rugstreeppad. Ook bij weidevogelbeheer zijn natuurvriendelijke oevers van belang.

Pakketvoorwaarden

- Pakket a: maaiwerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 15 juli en 1 maart.
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- Pakket a: De beheereenheid wordt niet beweide.
- De beheereenheid wordt in een cyclus van minimaal éénmaal per 2 jaar en maximaal éénmaal per jaar geschoond en/of gemaaid.
- Nadat de maaiwerkzaamheden zijn verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van haarden van akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Er mogen geen meststoffen in het element gebruikt worden.
- *Pakket b*: uitsluitend beweiding met schapen toegestaan.

Pakketten

- a) Natuurvriendelijke oever
- b) Natuurvriendelijke oever met schapenbegrazing

11 Rietzoom en klein rietperceel

Beschrijving

Rietzomen bestaan uit smalle rietstroken die grenzen aan agrarisch gebruikte percelen. Deze rietstroken kunnen zowel individueel als in samenhang met elkaar voorkomen, en in de laatste vorm soms vele kilometers lengte beslaan. Rietzomen en kleine rietpercelen zijn vanwege het veelal extensieve gebruik van groot belang voor de biodiversiteit als broedgebied voor rietvogels en als leefgebied voor andere soorten als poelkikker, ringslang en diverse libellen.

Beheereisen

- Maai- en schoningswerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 oktober en 1 maart.
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- De beheereenheid wordt niet beweide.
- De beheereenheid wordt in een cyclus van minimaal éénmaal per 4 jaar en maximaal éénmaal per 2 jaar geschoond en/of gemaaid.
- Nadat de maai- en schoningswerkzaamheden zijn verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden.
- Maximaal 20% van de oppervlakte van het element bestaat uit struweel.
- Smalle rietzoom is smaller dan 5 meter; brede rietzoom is breder dan 5 m.

Pakketten

- a) Smalle rietzoom
- b) Brede rietzoom en klein rietperceel

12 Duurzaam slootbeheer

Beschrijving

Afhankelijk van hun breedte, diepte en profiel kunnen sloten van belang zijn voor soorten als krabbenscheer, fonteinkruid, zwanenbloem, grote modderkruiper en bittervoorn. Naast de minimumeisen die het waterschap stelt aan het onderhoud van sloten (de Keur) kan zorgvuldig en gefaseerd beheer van de sloot de ecologische waarde ervan versterken.

Beheereisen

- *Pakket a:* Bagger is met inachtneming van de mestvrije zone op aangrenzende landbouwgrond gespoten; melding achteraf binnen 2 weken.
- *Pakket a:* er wordt niet gezogen binnen 60 cm vanaf de waterlijn.
- *Pakket a:* de zuigkop van de baggerpomp wordt ieder jaar zoveel mogelijk door dezelfde vore getrokken in de sloot.
- *Pakket a:* de sloot is minimaal 2 meter breed en loopt tijdens het baggeren niet droog.
- *Pakket a:* er komt geen bagger terecht in de slootkant.
- *Pakket a:* er wordt gebaggerd in mozaïekvorm, dus niet alles tegelijk. Het Collectief geeft aan wanneer welke sloot gebaggerd mag worden.
- *Pakket b, c:* Minimaal f% tot maximaal g% van de beheereenheid is van 15 juni tot 1 december geschoond en/of gemaaid (zie beschreven onder pakketten).
- *Pakket b, c:* Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- *Pakket b:* Het slootvuil wordt afgevoerd of verwerkt op het naastgelegen perceel d.m.v. bijvoorbeeld een wallenfrees.
- *Pakket b:* indien de Keur dit toestaat blijft een deel van de slootbegroeiing tijdens het slootschonen staan (afhankelijk van de Keur maximaal 25 % van de begroeiing).
- *Pakket b en c:* bij het slootschonen wordt gebruik gemaakt van een maaikorf of een eco-reiniger. Andere slootreinigingsapparatuur kan ook gebruikt worden mits het bodemprofiel inclusief de wortels van waterplanten in de sloot niet beschadigd wordt.
- Er mogen geen meststoffen in het element gebruikt worden.
- *Pakket c:* De sloot wordt 1 keer per 3 jaar geschoond, waarbij minimaal 40 % en maximaal 60 % van de aanwezige begroeiing met krabbenscheer in de lengterichting van de sloot blijft staan.
- *Pakket c:* Voor deze variant is toestemming nodig van het waterschap, of deze vorm van beheer moet toelaatbaar zijn volgens de Keur.

Pakketten

- a) Baggeren met de baggerpomp, 20 tot 100%
- b) Ecologisch slootschonen, 30 tot 100%
- c) Ecologisch slootschonen voor krabbenscheervegetaties, 10 tot 60%

13 Botanisch waardevol grasland

Beschrijving

Botanische graslanden hebben vaak een wat pollige structuur en verspreid voorkomende kruiden. Karakteristieke soorten zijn Paardenbloem, Scherpe boterbloem en Pinksterbloem, en op de drogere percelen Margriet, Knoopkruid en Leeuwentand. Op de wat vochtiger graslanden kunnen kamgrasweiden ontstaan.

Botanisch waardevol grasland kan een belangrijke bijdrage leveren aan diverse vormen van beheer gericht op vogels, insecten en kleine zoogdieren. De aanwezige kruiden zijn een voedselbron, en de wat open, ijle structuur van het gewas kan schuilgelegenheid bieden.

Als bij aanvang van het beheer de productie van het grasland nog hoog is, dient eerst een ontwikkelingsbeheer toegepast te worden (2 keer per jaar maaien). Is het perceel of de rand eenmaal kruidenrijk, dan wordt een instandhoudingsbeheer gevolgd (1 keer per jaar maaien). De kruidenrijkdom wordt bevorderd door de bodem te verschralen: niet bemesten, geen bagger opbrengen en het maaisel afvoeren. Door zo laat mogelijk te maaien kunnen planten bloeien, zaad zetten en zich dus vermeerderen. Maaien vindt daarom plaats na 15 juni. Dan hebben de meeste vroeg bloeiende soorten gebloeid.

Minder gewenste soorten zoals akkerdistel kunnen pleksgewijs gemaaid worden vóór de bloei, zodat de planten zich niet uitzaaien.

Bij het randenbeheer kan een gevarieerd maaibeheer toegepast worden om diversiteit in de begroeiing te verkrijgen. Bijvoorbeeld bij brede stroken (breder dan 3m) wordt het deel dat grenst aan een ander landschapselement, een sloot of een berm slechts eenmaal (laat) gemaaid en het andere deel tweemaal.

Beheereisen

- Maaien is toegestaan ná 15 juni.
- Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit Bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen).
- Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- *Pakket a* : Van 1 maart tot 1 oktober is beweiding toegestaan met maximale veebezetting 2 GVE/ha.
- *Pakket a*: Bijvoeren is niet toegestaan.
- *Pakketten b, c, d*: Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd.
- Indien het perceel of de rand erg voedselrijk is, dan kan twee keer per jaar gemaaid worden. De tweede maaibeurt kan het beste plaatsvinden in augustus /september.
- *Pakket b*: Beweiding is van 1 maart tot 1 augustus niet toegestaan
- *Pakket d*: Beweiding is niet toegestaan
- De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
- Pakketten c en d: randen liggen aan de buitenkant van het perceel.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.
- Klepelen is niet toegestaan.

Pakketten

- a) Botanisch weiland
- b) Botanisch hooiland
- c) Botanisch waardevolle weiderand
- d) Botanisch waardevolle hooilandrand

13 Maatwerkpakket Kwartelkoning

Beschrijving

De kwartelkoning is een trekvogel, die overwintert in Afrika. Pas laat in het voorjaar, vanaf mei, komen kwartelkoningen in Nederland aan. Zij zoeken dan een broedplaats in o.a. structuurrijke hooilanden. In Oost Nederland vinden kwartelkoningen hun broedhabitat in de hooilanden in de uiterwaarden langs o.a. de rivieren Rijn, Waal en IJssel. De habitat van een kwartelkoning op grasland heeft een open, kruidenrijke, structuur van minimaal 20 cm hoog. Hierin vindt hij zijn voedsel, regenwormen, slakjes en andere ongewervelden en ook zijn nestplaats. De kwartelkoning heeft twee nesten met 7-12 eieren per jaar, en beide nesten moeten succesvol zijn om de populatie op peil te houden. De broedperiode is van mei tot augustus. Voor het voltooien van een legsel hebben kwartelkoningen 8 dagen nodig, en het legsel wordt vervolgens 16-19 dagen bebroed. De jongen zijn nestvlinders en na 34-38 dagen vliegvlug. Na ongeveer twee weken worden de jongen verlaten door het vrouwtje die dan aan een tweede legsel begint. Vanaf het eerste ei tot het vliegvlug worden van de jongen hebben kwartelkoningen ruim 60 dagen nodig.

Het maatwerkpakket Kwartelkoning is onderdeel van pakket 13 Botanisch waardevol grasland en kan worden toegepast in structuurrijke hooilanden in de uiterwaarden van Rijn, Waal en Maas. Het betreft grasland met een open, kruidenrijke structuur. Er geldt een uitgestelde maaidatum tot 15 juni. Daarna wordt deze verlengd op plaatsen:

- waar een kwartelkoning zijn 'roepplek' heeft;
- waar een broedende kwartelkoning aanwezig is; of
- waar opgroeiende kwartelkoning-kuikens aanwezig zijn.

Beheereisen

- Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit Bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen).
- Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Er geldt een rustperiode van 1 april tot 15 juni.
- Er wordt een rustperiode gerealiseerd van ten minste n weken van 15 juni tot datum y (zie beschreven onder pakketten), afhankelijk van het moment van vestiging van de kwartelkoning.
- In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats.
- Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan.
- Deze rustperiode kan gelden voor een geheel perceel of een gedeelte van een perceel.
- De aanbevolen oppervlakte bedraagt ten minste 4 ha per roepplek. Uitgaande van de roepplek als centrum van voorkomen, ligt de oppervlakte globaal in een straal van 250 meter rond de roepplek. Hierbij gelden rivierdijk, rivier, houtwallen, hagen, wegen en afrasteringen als uiterste begrenzing. Per situatie wordt in overleg met Sovon en het Collectief de gewenste oppervlakte voor het last minute beheer bepaald.
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd.
- De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.
- Klepelen is niet toegestaan.
- Indien het perceel of de rand erg voedselrijk is, dan kan twee keer per jaar gemaaid worden. De tweede maaibeurt kan het beste plaatsvinden in augustus /september.

Pakketten op volgende pagina

Pakketten

b) Botanisch hooiland

e) Uitgestelde maaidatum van 5 weken, van 15 juni tot 20 juli voor vroege vestigingen

f) Uitgestelde maaidatum van 7 weken, van 15 juni tot 3 augustus voor gemiddelde vestigingen.

g) Uitgestelde maaidatum van 9 weken, van 15 juni tot 17 augustus voor late vestigingen.

15 Wintervoedselakker

Beschrijving

Het pakket Wintervoedselakker heeft een meerwaarde voor in Nederland overwinterende akkervogels zoals Kneu, Keep, Patrijs, Geelgors en Veldleeuwerik. Niet geoogste zaden dienen voor hen als voedsel in de winter.

Beheereisen

- Er wordt een rustperiode in acht genomen van 15 mei tot 15 maart.
- In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats.
- Minimaal 90% tot maximaal 100% van de beheereenheid bestaat van 15 mei tot 15 maart uit zomergraan, wintergraan, bladrammenas of een combinatie van deze gewassen.
- Na 15 mei blijft het gewas staan tot 15 maart
- Bemesting van de beheereenheid is niet toegestaan tijdens de rustperiode.
- Wintergraan kan niet twee jaar achtereenvolgend op hetzelfde perceel worden geteeld. Men dient op een ander perceel verder te gaan.
- De beheereenheid dient jaarlijks tussen 16 maart en 30 april te worden ingezaaid met een gangbare zaaidichtheid, voor zover het zomergraan of bladrammenas betreft. Wanneer gekozen wordt voor een combinatie van gewassen, dienen deze in stroken naast elkaar geteeld te worden.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het Protocol Chemische bestrijding bij agrarisch natuurbeheer (zie Bijlage 2).

Pakketten

- a) Wintervoedselakker 15 mei – 15 maart

18 Kruidenrijke akker

Beschrijving

De kruidenrijke akker is van belang voor diverse soorten fauna in kleinschalige landschappen. De nectar, het stuifmeel, de zaden en de aangetrokken insecten vormen een interessante voedselbron voor veel dieren. Een goed ontwikkelde kruidenrijke akker is een bont pallet van grijsgeel of groengeel wuivende korenhalmen, rode klaprozen, witte kamilles en blauwe korenbloemen. Een niet te dicht gezaaid graangewas biedt ruimte voor de gewenste kruiden. Daarnaast wordt de effectiviteit van het pakket sterk verhoogd indien ruimte wordt geboden voor de vestiging en handhaving van meerjarige (overblijvende) kruiden.

Beheereisen

- De beheereenheid bestaat in de jaren waarin graan verbouwd wordt van 15 mei tot 15 juli uit het gewas graan (niet zijnde maïs).
- Bemesting van de beheereenheid met kunstmest is niet toegestaan.
- In tenminste drie van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan (met uitzondering van maïs) verbouwd.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het Protocol Chemische bestrijding bij agrarisch natuurbeheer (zie Bijlage 2).

Pakketten

- a) Drie van de zes jaar graan

19 Kruidenrijke akkerranden

Beschrijving

Beheerde akkerranden kunnen verschillende functies hebben. Ze kunnen dienen als broed-, schuil- en foerageergebied voor akkervogels, zoals de Veldleeuwerik en Patrijs. In kleinschalige landschappen kunnen akkerranden echter ook een belangrijke functie hebben als voedselbron en schuilgelegenheid voor diverse soorten vogels, zoogdieren, insecten, reptielen en amfibieën.

Tenslotte kunnen akkerranden langs waterlopen dienen als middel om drift bij chemische bestrijding in de akker naar de waterloop toe te verminderen. De natuurlijke vijanden die al dan niet ingezaaide kruiden aantrekken kunnen bovendien bijdragen aan een verminderde noodzaak voor chemische bestrijding.

Beheereisen

- Minimaal 90 % tot maximaal 100 % van de beheereenheid bestaat van 15 mei tot 1 september uit één van de volgende gewassen of teelten: gras, granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (lucerne, rode klaver), braak of een combinatie van deze.
- De beheereenheid wordt niet beweide.
- Het Collectief stelt een beheerplan op, waarin o.a. de gekozen akkerrandvariant en het bijbehorend beheer in relatie tot het doel worden onderbouwd met gebruikmaking van de Soortenfiches. In het beheerplan wordt aangegeven en onderbouwd welke opbouw de rand heeft (aandeel kruiden, braak, graan e.d.), hoe vaak en wanneer de rand gemaaid wordt, en hoe vaak en wanneer de rand eventueel kan worden geploegd en heringezaaid.
- Als er een kruidenmengsel wordt ingezaaid, wordt in het beheerplan (zie vorig punt) bepaald welke zaaimengsels en welke zaaidichtheden gebruikt mogen worden.
- De beheereenheid mag in de periode van 1 september tot 15 april geploegd worden, afhankelijk van het beheerplan (zie eerste punt).
- Bij maaiwerkzaamheden wordt het maaisel binnen een maand afgevoerd, tenzij in het beheerplan (zie eerste punt) gegronde redenen zijn aangevoerd om dit niet te doen.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het Protocol Chemische bestrijding bij agrarisch natuurbeheer (zie bijlage).
- Daar waar ploegen is toegestaan, mag ook een andere diepe grondbewerking worden toegepast.
- Bemesting van de beheereenheid is niet toegestaan, tenzij het gaat om een rand van tenminste 9 meter breed (pakket c, d, e of f) waarin kruiden of granen zijn ingezaaid. In dat geval is een bemesting met vaste mest toegestaan, indien dit passend is binnen het beheerplan (zie eerste punt).

Pakketten

- a) De beheereenheid is een rand van minimaal 3 meter breed.
- b) De beheereenheid is een rand van minimaal 6 meter breed.
- c) De beheereenheid is een rand van minimaal 9 meter breed.
- d) De beheereenheid is een rand van minimaal 12 meter breed.
- e) De beheereenheid is een rand van minimaal 15 meter breed.
- f) De beheereenheid is een rand van minimaal 18 meter breed.
- g) De beheereenheid is een rand van minimaal 1,5 meter breed.

20 Houtwal en houtsingel

Beschrijving

Een houtwal of houtsingel is een vrijliggend lijnvormig en aaneengesloten landschapselement, al dan niet groeiend op een aarden wal, met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en/of struiken. De begroeiing wordt als hakhout beheerd. Het landschapselement is van belang voor vogels, amfibieën, insecten en kleine zoogdieren.

Beheereisen

- Ten minste 75% van de oppervlakte van het landschapselement wordt als hakhout beheerd.
- Het element wordt periodiek afgezet in een cyclus van éénmaal per 6-15 jaar, met uitzondering van eventueel aanwezige overstaanders.
- Snelgroeiende boomsoorten zoals es en zwarte els worden afgezet in een cyclus van 6-10 jaar. Voor langzame groeiers zoals eik wordt een cyclus van 10-15 jaar aangehouden.
- Pakket b: gedurende de contractperiode van 6 jaar vindt een tussentijdse dunning plaats.
- Pakket c: gedurende de contractperiode van 6 jaar wordt het element afgezet.
- Het afzetten van het element en de dunningswerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 oktober en 1 maart.
- Nadat het groot onderhoud (dunnen of afzetten) aan de houtsingel of houtwal is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- De diameter van het hakhout, behoudens de eventuele overstaanders, is maximaal 15cm op 1m boven de hakhoutstoof.
- Het te vellen oppervlak dient minimaal 1,5 tot 2 maal de boomhoogte van de aangrenzende bomen te zijn. Er is dan voldoende lichtinval, zodat de stobben weer kunnen uitlopen.
- Takken die over aangrenzende percelen hangen mogen het hele jaar worden teruggesnoeid.
- Als het element is voorzien van een wallichaam, wordt deze in stand gehouden.
- Houtsingels langer dan 100 m worden in minimaal twee fasen afgezet. Ca. 50% van het element wordt het ene jaar afgezet en ca. 50% wordt minimaal 2 jaar later afgezet.
- Snoeiafval op rillen leggen in de beheereenheid; en/of
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- Als takken of stammen versnipperd worden mogen de snippers niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- De beheereenheid wordt niet beweide.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- Branden is in de beheereenheid of in de directe omgeving daarvan niet toegestaan.

Pakketten

- a) Jaarlijks beheer
- b) Jaarlijks beheer plus eenmaal per 6 jaar tussentijdse dunning
- c) Jaarlijks beheer plus eenmaal per 6 jaar afzetten

20 Elzensingel

Beschrijving

Een elzensingel is een vrijliggend lijnvorming en aaneengesloten landschapselement van één rij dat grotendeels bestaat uit Zwarte els en als hakhout wordt beheerd. Het landschapselement is van belang voor vogels, amfibieën, insecten en kleine zoogdieren.

Beheereisen

- 75% van de lengte van het element wordt als hakhout beheerd.
- Het hakhout wordt periodiek afgezet in een cyclus van éénmaal per 6-21 jaar.
- Pakket b: gedurende de contractperiode van 6 jaar vindt een tussentijdse dunning plaats.
- Pakket c: gedurende de contractperiode van 6 jaar wordt het element afgezet.
- Het afzetten van het element wordt verricht in de periode tussen 1 oktober en 1 maart.
- Nadat het groot onderhoud (dunnen of afzetten) aan de elzensingel is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- De diameter van het hakhout, behoudens eventuele overstaanders, is maximaal 25cm op 1m boven de hakhoutstoof.
- Takken die over aangrenzende percelen hangen mogen het hele jaar worden teruggesnoeid.
- Elzensingels langer dan 100 m worden in minimaal twee fasen afgezet. Ca. 50% van het element wordt het ene jaar afgezet en ca. 50% wordt minimaal 2 jaar later afgezet.
- Snoeiafval op rillen leggen in de beheereenheid; en/of
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd
- Als takken of stammen versnipperd worden mogen de snippers niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- De beheereenheid wordt niet beweid
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- Branden is in de beheereenheid of in de directe omgeving daarvan niet toegestaan.

Pakketten

- a) Jaarlijks beheer
- b) Jaarlijks beheer plus eenmaal per 6 jaar tussentijdse dunning
- c) Jaarlijks beheer plus eenmaal per 6 jaar afzetten

21 Knotbomenrijen

Beschrijving

Een knotbomenrij is een lijnvormig landschapselement met knotbomen. Knotbomen kunnen ook in kleine groepen staan. Een kleine groep bestaat uit maximaal 20 knotbomen.

Knotbomenrijen kunnen van belang zijn voor o.a. vogels, amfibieën, insecten en kleine zoogdieren. Daarnaast hebben knotbomenrijen een bepaald belang m.b.t. cultuurhistorie en landschappelijk schoon. Om een knotboom in stand te houden en uitscheuren van takken te voorkomen dient op tijd geknot te worden. Oudere knotbomen zijn vaak hol van binnen en zijn hierdoor een goede broed- en schuilplaats voor vogels, marterachtigen en vleermuizen. Vele soorten insecten en mossen profiteren van de bomen. Een rij met knotbomen dient als verbindingsweg voor dieren. Bij het knotten kunnen de dunnere takken ter plaatse op een hoop of rillen gelegd worden. Amfibieën en kleine zoogdieren maken hier graag gebruik van.

De stam van een knotboom wordt periodiek op een hoogte van ca. 2m boven maaiveld afgezet (geknot). De takken worden afgezaagd op 5-10 cm van de kruin, zodat een stompe tak blijft staan. Hierdoor ontstaan sneller holten die gunstig zijn voor holenbroeders en eenden.

Beheereisen

- De stam van een knotboom wordt minimaal op een hoogte van 1m boven maaiveld afgezet (geknot).
- De takken worden afgezaagd op 5-10 cm van de kruin, zodat een stompe tak blijft staan.
- Knotwilg en –populier worden éénmaal in de beheerperiode van zes jaar geknot.
- Knot-es en knot-els worden eens in de 5-8 jaar geknot.
- Knot-eik wordt eens in de 15 jaar geknot.
- Knotbomenrijen langer dan 100 m worden in minimaal twee fasen geknot. Ca. de helft van de knotbomenrij wordt het ene jaar geknot en de andere helft wordt minimaal 2 jaar later geknot.
- Knotwerkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 oktober en 1 maart.
- Nadat het groot onderhoud (knotten) aan de knotbomenrij is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- De beheereenheid wordt niet beweide.
- Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid (alleen in nieuwe elementen). Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden.
- Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakketten

- a) Knotbomenrijen

22 Knip- of scheerheg

Beschrijving

Heggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Ze komen overal voor, maar zijn vooral te vinden rondom boomgaarden bij boerderijen. In het Maasheggen gebied is de knip- en scheerheg (die daar veelal gevlochten wordt) een karakteristiek element in het landelijk gebied. Knip- en scheerheggen zijn van belang voor de biodiversiteit vanwege hun functie als broedgebied voor struweelvogelsoorten als braamsluiper en kneu en als leefgebied voor vele soorten insecten en daarmee weer als voedselgebied voor vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Ze worden door vleermuizen gebruikt als oriëntatiestructuur.

Beheereisen

- Pakket a: de beheereenheid is éénmaal per jaar gesnoeid (geknipt/geschoren) in de periode van 15 juni tot 15 maart.
- Pakket b: de beheereenheid is éénmaal per 2 tot 3 jaar gesnoeid (geknipt/geschoren) in de periode van 15 juni tot 15 maart.
- Nadat het groot onderhoud (snoeien) aan de knip- of scheerheg is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Na het knippen of scheren heeft de heg een minimale hoogte van 0,8 meter.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid (alleen in nieuwe elementen). Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratel-populier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden.
- De beheereenheid wordt niet beweide.
- Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakketten

- a) Jaarlijks scheren of knippen
- b) Eenmaal per 2-3 jaar knippen of scheren

23 Struweelhaag

Beschrijving

Struweelhagen komen in heel Nederland voor. Struweelhagen vormen een belangrijk leefgebied voor aan struwelen en zomen gebonden flora en fauna van het cultuurlandschap zoals zomertortel en spotvogel. Ze zijn tevens van belang als voedselgebied en migratieroute voor zoogdieren als hazel-muis en bunzing. Voor de aanwezige fauna is het beter om niet in één keer de hele lengte van de struweelhaag af te zetten, maar dit in fases te doen.

Beheereisen

- Algemeen: De beheereenheid wordt periodiek gesnoeid of afgezet.
- Het afzetten van het element en snoeiwerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart.
- Overhangende takken kunnen gedurende het gehele jaar worden teruggesnoeid.
- Nadat het groot onderhoud (afzetten of snoeien) aan de struweelhaag is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Pakket a: Na het snoeien heeft de haag een hoogte van tenminste 1,00 meter en een breedte van tenminste 0,8 meter
- Het gebruik van een klepelmaaier is niet toegestaan.
- Struweelhagen langer dan 100 m worden in minimaal twee fasen beheerd. Ca. 50% van het element wordt het ene jaar beheerd en ca. 50% wordt minimaal 2 jaar later beheerd.
- Het snoeien kan gecombineerd worden met het vlechten van de haag.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid (alleen in nieuwe elementen). Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratel-populier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden.
- De beheereenheid wordt niet beweid.
- Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakketten

- a) Snoeicyclus 5-7 jaar: het element kan vrij uitgroeien en wordt 1 maal per 5 tot 7 jaar aan drie zijden gesnoeid
- b) Snoeicyclus > 12 jaar: het element kan vrij uitgroeien en wordt 1 maal per 12 tot 25 jaar afgezet

24 Struweelrand

Beschrijving

Struweelranden kunnen zich ontwikkelen vanuit een extensief beheerde situatie, of aangeplant worden. Afhankelijk van het beheer kunnen randen ontstaan die gedomineerd worden door ruigtekruidenten, struiken of een combinatie van beide. Kenmerk van een struweelrand is dat deze zowel vrij liggend, als aansluitend aan een ander element kan liggen. Struweelranden zijn van groot belang voor de biodiversiteit vanwege hun functie als leefgebied voor vogels als braamsluiper, patrijs, geelgors, spotvogel, voor zoogdieren als de hazelmuis.

Beheereisen

- Het afzetten van het struweel en snoeiwerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart.
- Maaiwerkzaamheden worden uitgevoerd tussen 15 juli en 15 maart.
- Nadat het groot onderhoud (afzetten en/of maaien) aan de struweelrand is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element worden verwerkt voor zover dat het element en de begroeiing niet schaadt; en/of
- Snoei – en of maaiafval is verwijderd.
- Het deel van de rand met kruidachtige begroeiing mag maximaal 1 maal per 5 jaar worden gemaaid waarbij het maaisel wordt afgevoerd.
- De beheereenheid wordt niet beweide.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid (alleen in nieuwe elementen). Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratel-populier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden.
- Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakketten

a) Struweelrand

26 Half- en hoogstamboomgaard

Beschrijving

Een half- of hoogstamboomgaard is een boomgaard of boomweide met fruitrassen of notenbomen. Overal in Nederland komen ze voor, het werkgebied van Collectief Rivierenland is wel het meest bekend om zijn fruitbomen. Een half- en hoogstamboomgaard is een verzameling van fruitbomen, met een stam van minimaal 1,5 meter hoog en waarvan de onderbegroeiing bestaat uit een grazige vegetatie. Maximaal 10% van de bomen bestaat uit walnoten. Een half- of hoogstamboomgaard is vaak in een cluster geplant en duidelijk afgescheiden van de omgeving.

Half- en hoogstamfruitboomgaarden zijn niet alleen landschappelijk van grote waarde, maar hebben vaak ook grote ecologische waarde door het voorkomen van in holten broedende vogels als Steenuil. Daarnaast zijn ze ook van belang als broedgebied voor soorten als grauwe klauwier, diverse soorten spechten en kramsvogel en als leefgebied voor zoogdieren als buning, mits elementen als struwelen en oude loofbossen ook aanwezig zijn in de directe omgeving.

Beheereisen

- Indien het appel of peer betreft wordt de boom tenminste eenmaal per 2 jaar gesnoeid. Andere soorten enkel vorm- of onderhoudsnoei indien nodig.
- Snoeiwerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 juli en 15 maart, maar dienen vooral te worden verricht in herfst of winter.
- Nadat het onderhoud (snoeien) aan de boomgaard is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- De stam van de hoogstamfruitboom mag niet beschadigd worden door vee. Het raster mag niet aan de boom bevestigd worden. Jonge bomen in een weiland met vee zijn voorzien van een boomkorf.
- De onderbegroeiing wordt jaarlijks beweide, of de boomgaard wordt jaarlijks gemaaid waarbij het maaisel wordt afgevoerd.
- Bemesting met drijfmest, ruige mest (geen pluimveemest) of kalk is toegestaan.
- Bij bemesten van de boomgaard worden de fruitbomen en wortels niet beschadigd.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakketten

- a) Hoogstamboomgaard
- b) Halfstamboomgaard bij historische boerderijen

27 Hakhoutbosje

Beschrijving

Boeren hebben al eeuwenlang behoefte aan hout voor allerlei doeleinden. Het kan hierbij gaan om brandhout, staken voor de groentetuin of hout voor gereedschapsstelen. Dit soort bosjes wordt in de volksmond ook wel geriefhoutbosjes genoemd. Dergelijke bosjes worden van oudsher als hakhout beheerd. Hakhoutbosjes zijn van groot belang voor de biodiversiteit vanwege hun functie als leefgebied voor vogelsoorten als torenvalk, grote lijster, zomertortel en zoogdieren als bunzing. Aanwezigheid van overstaanders (bomen die niet worden gekapt bij het periodieke onderhoud) verhoogt de ecologische waarde.

Beheereisen

- Minimaal 80% van de oppervlakte van het bosje wordt als hakhout beheerd en periodiek afgezet in een cyclus van eenmaal in de 6 – 25 jaar.
- Het afzetten van het element wordt verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart.
- Nadat het groot onderhoud (afzetten) aan het hakhoutbosje is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt; en/of
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- De beheereenheid wordt niet beweid.
- Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid (alleen in nieuwe elementen). Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratel-populier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakketten

- a) Droog hakhoutbosje (zomereik, wintereik, berk en haagbeuk dominant)
- b) Vochtig en nat hakhoutbosje (zwarte els en/of gewone es dominant)

28 Griendje

Beschrijving

In bepaalde delen van het werkgebied van collectief Rivierenland, was het verbouwen van wilgen in moerassige streken lange tijd vrij gebruikelijk. Deze wilgen werden op enige tientallen centimeters boven de grond afgezet in een 4-6 jarige cyclus. Het hier vanaf komend hout (vaak wilgentenen genoemd) werd o.a. gebruikt als rijshout ter bescherming van waterkeringen. Deze wilgengrienden zijn ook nu nog in het landschap terug te vinden en het eraf komend hout wordt nog steeds gebruikt voor rijshout, maar kent inmiddels ook modernere toepassingen als tuinschermen etc. Griendjes zijn onder andere van belang voor de biodiversiteit vanwege hun functie als leefgebied voor zoogdieren als de bunzing en vogels zoals ransuil, mits er overstaanders in de vorm van hoge of oude bomen aanwezig zijn.

Beheereisen

- Het element bestaat uit inheemse wilgensoorten en wordt geheel als griend beheerd en periodiek, tenminste eenmaal per 5 jaar, afgezet.
- Het afzetten van het element wordt verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart.
- Nadat het groot onderhoud (afzetten) aan het griendje is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt; en/of
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- De beheereenheid wordt niet beweid.
- Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid (alleen in nieuwe elementen). Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratel-populier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakketten

- a) Griendje

29 Bosje

Beschrijving

Een bosje is een vlakvormige houtopstand die vroeger vaak aangeplant en beheerd werd als hakhout, maar doorgeschooten is en niet meer als hakhout wordt beheerd. Dergelijke bosjes zijn - zeker in combinatie met aanliggende zomen en/of kruidenrijke perceelranden - van belang voor de biodiversiteit als leefgebied voor vogels als geelgors (gebruikt de bomen als zangplek), grote lijster, torenvalk en ransuil en zoogdieren als gewone dwergvleermuis en laatvlieger, mits er overstaanders in de vorm van hoge of oude bomen aanwezig zijn.

Beheereisen

- Het element wordt beheerd als bos met hoog opgaande bomen.
- Randen van het element worden als hakhout beheerd met een cyclus van eens in de 6 – 25 jaar.
- Het afzetten van de randen van het element en de snoeiwerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart.
- Nadat het groot onderhoud (afzetten van de randen) aan het bosje is verricht, wordt dit aan het Collectief gemeld.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt; en of
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- De beheereenheid wordt niet beweid.
- Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid (alleen in nieuwe elementen). Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratel-populier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakketten

- a) Bosje

Pakketten Waterbeheer

Deelgebied Waterschap Rijn en IJssel

Pakket Agrarisch waterbeheer
Beschrijving De beheereenheid bestaat uit een strook grasland van minimaal 4 meter breed langs een watergang van het Waterschap waarbij geen bemesting en chemische gewasbescherming wordt toegepast met als doel emissiebeperking van meststoffen en bestrijdingsmiddelen naar het oppervlaktewater. De beheereenheid kan geheel bestaan uit het maaipad van het Waterschap, of moet bij een maaipad van minder dan 4 meter, aangevuld worden tot minimaal 4 meter breedte met een strook grasland van de aanliggende grondeigenaar. De aanliggende cultuurgrond is agrarisch in gebruik.
Beheereisen • Het realiseren van minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit de lijst indicatorsoorten uit de Catalogus Groenblauwe diensten in het transect aanwezig in het groeiseizoen (periode x t/m y) (zie bijlage A). • Het minimaal 1 keer per jaar maaien en afvoeren van het gewas van de beheereenheid.
Aanvullende beheereisen • Indien bij aanvang van het beheercontract in de rand geen 4 soorten uit de lijst met indicatorsoorten voorkomen wordt de rand doorgezaaid met een of meerdere soorten uit de indicatorlijst om te voldoen aan de beheereis van het beheerpakket. • De beheereenheid wordt niet bemest. • De beheereenheid mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid. • In de beheereenheid wordt geen chemische onkruidbestrijding toegepast. Het pleksgewijs bestrijden van probleemkruiden (grote brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid of paardenstaart) met een herbicide kan alleen met toestemming van Collectief Rivierenland/WRIJ. • Mechanische bestrijding van probleemkruiden d.m.v. maaien heeft sterk de voorkeur en is pleksgewijs toegestaan. • Klepelen en bloten is niet toegestaan. • De eerste snede wordt gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. • De beheereenheid dient voorafgaand aan het maaien van de watergang (talud en slootbodem) gemaaid te zijn. • Het afvoeren van het maaisel dat vrij komt bij het uitmaaien van watergang door het waterschap langs de beheereenheid. • Het maaisel moet tussen 3 en 7 dagen na maaien worden afgevoerd van de beheereenheid. • Extensieve nabeweiding (1,5 GVE/ha) is onder voorwaarden toegestaan in overleg met Collectief Rivierenland/WRIJ. • De gebruiker zorgt er voor dat bij beweiding van het aanliggende perceel, een degelijk raster wordt geplaatst op 4 meter van de insteek van de watergang. • Het aanbrengen van een raster op de insteek van de watergang is alleen mogelijk in overleg met Collectief Rivierenland/WRIJ. • De gebruiker is zelf verantwoordelijk voor de, wettelijk gezien, juiste opslag en verwerking van het maaisel. • De beheereenheid dient opengesteld te blijven voor wandelaars (honden verplicht aangelijnd!).
Contract en beheervergoeding ➤ De contracten Agrarisch waterbeheer hebben een looptijd van 6 jaar. Op basis van een gebruiksovereenkomst, wordt een contract gesloten met Collectief Rivierenland. WRIJ sluit vervolgens een contract met Collectief Rivierenland voor de totale omvang van Agrarisch waterbeheer. ➤ De grondgebruiker/agrariër zorgt er voor dat de gronden zijn aangeduid in e-GDI (perceelsregistratie) via een gebruiksovereenkomst. ➤ Alleen aaneengesloten trajecten van brug tot brug komen in aanmerking. Eén traject kan wel uit meerdere beheereenheden (gebruikers) bestaan. ➤ De beheervergoeding is gebaseerd op "Botanisch waardevol grasland" (beheerpakket 13c Botanisch waardevolle weiderand uit het landelijk overzicht beheerpakketten ANLB2016). De stroken zijn minimaal 4 meter breed. Bredere stroken grasland mogen wel in bruikleen worden gegeven, maar de extra oppervlakte wordt niet vergoed.

Bijlage A

Indicatorsoorten	
Bosanemoon	Anemone nemorosa
Achillea soorten	Achillea millefolium, Achillea ptarmica
Gewone engelwortel	Angelica sylvestris
Kervel	Anthriscus cerefolium
Madeliefje	Bellis perennis
Dotterbloem	Caltha palustris
Campanulasoorten	Campanula rotundifolia, Campanula rapunculus
Pinksterbloem	Cardamine pratensis
Knikkende distel	Carduus nutans
Karwij	Carum carvi
Knoopkruid	Centaurea jacea
Hoornbloemsoorten	Cerastium arvense, Cerastium fontanum
Cichorei	div Cichorium soorten
Kale jonker	Cirsium palustre
Streepzaadsoorten	Crepis biennis, Crepis capillaris
Orchissoorten	div Dactylorhiza soorten
Wilde peen	Daucus carota
Slangenkruid	Echium vulgare
Lidrus	Equisetum palustre
Dopheide	Erica tetralix
Kruisdistel	Eryngium campestre
Gewone reigersbek	Erodium cicutarium
Koninginnekruid	Eupatorium cannabinum
Moerasspirea	Filipendula ulmara
Walstrosoorten	div Galium soorten
Ooievaarsbeksoorten	Geranium molle, Geranium pratense
Hondsdrif	Glechoma hederacea
Muizenoor	Hieracium pilosella
Hertschooissoorten	div. Hypericum soorten
Gewoon biggenkruid	Hypochaeris radicata
Gele lis	Iris pseudacorus
Zandblauwtje	Jasione montana
Veldlathyrus	Lathyrus pratensis
Leeuwentandsoorten	Leontodon autumnalis, Leontodon saxatilis
Gewone margriet	Leucanthemum vulgare
Rolklaversoorten	div Lotus soorten
Echte koekoeksbloem	Lychnis flos-cuculi
Wederiksoorten	div Lysimachia soorten
Grote kattenstaart	Lythrum salicaria
Hopklaver	Medicago lupulina
Watermunt	Mentha aquatica
Vergeet-mij-nietje soorten	div Myosotis soorten
Gagel	Myrica gale
Pijptorkruid	Oenanthe fistulosa
Klein vogelpootje	Ornithopus perpusillus
Wilde marjolein	Origanum vulgare
Veenwortel	Persicaria amphibia
Varkenskarwij	peucedanum carvifolia
Smalle weegbree	Plantago lanceolata
Vleugeltjesbloem	Polygala vulgaris
Potentilla soorten	div Potentilla soorten
primula-soorten	div primula soorten
Brunel	Prunella vulgaris
boterbloemsoorten m.u.v. blaartrekkende boterbloem	div Ranunculus soorten
Ratelaarsoorten	Rhinantus angustifolius, Rhinantus minor
zuring soorten m.u.v. ridderzuring	div Rumex soorten
Kruipwilg	Salix repens
Veldsalie	Salvia pratensis
Blauw glidkruid	Scutellaria galericulata
Silenesoorten	div Silene soorten
Moerasandoorn	Stachys palustris
Grasmuur	Stellaria graminea
Blauwe knoop	Succisa pratensis
Boerenwormkruid	Tanacetum vulgare
Paardenbloem	Taraxacum officinale
Poelruit	Thalictrum flavum
Wilde tijm	Thymus serpyllum
Gele morgenster	Tragopogon pratensis
Klaversoorten	div Trifolium soorten
Echte valeriana	Valeriana officinalis
Ereprijssoorten	div Veronica soorten
Wikkesoorten, m.u.v voederwikke	div Vicia soorten

In een transect van xx m lang en xx m breed dienen minimaal 4 verschillende soorten uit de lijst

met indicatorsoorten in het groeiseizoen aanwezig te zijn.

Deelgebied Waterschap Rivierenland

Pakket Actief Randenbeheer Grasland

Beschrijving

Een rand op grasland langs een watervoerende sloot waar geen bemesting en chemische gewasbescherming wordt toegepast met als doel emissiebeperking van meststoffen en bestrijdingsmiddelen naar oppervlaktewater.

Bufferstrook op grasland

Bufferstrook op grasland

Beheereisen

- Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid.
- Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit de lijst indicatorsoorten uit de catalogus groenblauwe diensten zijn in transect aanwezig in het groeiseizoen.
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd.

Aanvullende beheereisen

- De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.
- Op de randen wordt geen chemische onkruidbestrijding toegepast behoudens het pleksgewijs (max. 10% van de beheereenheid) en driftvrij bestrijden van probleemkruiden (brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en paardeestaart).
- Indien bij aanvang van het beheercontract in de rand geen 4 soorten uit de lijst met indicatorsoorten voorkomen wordt de rand ingezaaid/doorgezaaid met een of meerdere soorten uit de indicatorlijst om te voldoen aan de beheereis van het beheerpakket.
- De randen zijn 4 meter breed.
- Randen op grasland worden beweid en/of minimaal 1 keer per jaar gemaaid, waarbij het maaisel afgevoerd wordt. Indien gemaaid wordt moet het maaien plaatsvinden voor 1 oktober van ieder kalenderjaar.
- Mechanische bestrijding van onkruiden d.m.v. maaien is pleksgewijs toegestaan.
- Slootmaaisel moet binnen 7 dagen na maaien afgevoerd worden van de rand.

Beheervergoeding

Beheervergoeding is gebaseerd op "Botanisch waardevol grasland" (beheerpakket 13c botanisch waardevolle weiderand uit het landelijk overzicht beheerpakketten ANLB2016).

Pakket Actief Randenbeheer bouwland

Beschrijving

Een rand langs een watervoerende sloot met als doel emissiebeperking van meststoffen en bestrijdingsmiddelen naar oppervlaktewater (inclusief talud) waar ontwikkeling van de agrobiodiversiteit plaatsvindt. De waterschappen geven op kaart aan waar dit type rand mogelijk is. Deelname is alleen mogelijk voor bedrijven welke vanuit de vergroening uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) geen verplichting hebben om ecologische aandachtsgebieden aan te leggen (EA-plicht).

Actief randenbeheerstrook langs bouwland

Actief randenbeheerstrook langs bouwland (maïs)

Beheereisen

- De beheereenheid bestaat van 15 mei tot 1 september uit gras of ingezaaide kruiden.
- De beheereenheid wordt niet beweide.

Aanvullende beheereisen

- De rand is 4 meter breed langs A-waterlopen. Langs B- en C-waterlopen is de rand 3 of 4 meter.
- Randen bestaan uit gras of worden ingezaaid met laag graskruidmengsel of bloemenmengsel (zie bijlage met mogelijke mengsels en zaaidichtheid).
- Randen worden niet gescheurd en/of omgefreesd zonder toestemming.
- Randen worden niet bemest met dierlijke mest dan wel met kunstmest.
- Mechanische bestrijding van onkruiden d.m.v. maaien is pleksgewijs toegestaan.
- Slootmaaisel dient van de randen afgevoerd te worden binnen 7 dagen.
- De rand kan incidenteel bereden worden ten behoeve van de bereikbaarheid van de gewassen op percelen en gebruikt worden voor slootonderhoud.
- Op de randen wordt geen chemische onkruidbestrijding toegepast behoudens het pleksgewijs (max. 10% van de beheereenheid) en driftvrij bestrijden van probleemonkruiden (brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en paardestaart).
- Randen worden minimaal 1 keer per jaar en maximaal 2 keer per jaar gemaaid in de periode vanaf 15 juni tot 1 oktober, waarbij het maaisel afgevoerd dient te worden binnen 7 dagen.

Beheervergoeding

Beheervergoeding is gebaseerd op "Kruidenrijke akkerrand" (beheerpakket 19 uit het landelijk overzicht beheerpakketten ANLB2016).

Pakket Actief Randenbeheer bouwland – GLB-rand

Beschrijving

Een GLB-rand is een rand langs een watervoerende sloot met als doel emissiebeperking van meststoffen en bestrijdingsmiddelen naar oppervlaktewater (inclusief talud) waar ontwikkeling van de agrobiodiversiteit plaatsvindt. De randen kunnen door de deelnemer gebruikt worden voor de invulling van de EA-opgave uit de vergroeningsvoorwaarden van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), mits deze opgegeven worden als “onbeheerde rand” uit de algemene lijst. De waterschappen geven op kaart aan waar dit type rand mogelijk is.

Actief randenbeheerstrook langs bouwland

Actief randenbeheerstrook langs bouwland (maïs)

Beheereisen

- De beheereenheid bestaat van 15 mei tot 1 september uit gras of ingezaaide kruiden.
- De beheereenheid wordt niet beweid.

Aanvullende beheereisen

- De rand is 4 meter breed langs A-waterlopen. Langs B- en C-waterlopen is de rand 3 of 4 meter.
- Randen bestaan uit gras of worden ingezaaid met laag graskruidmengsel of bloemenmengsel (zie bijlage met mogelijke mengsels en zaaidichtheid).
- Randen worden niet gescheurd en/of omgefreesd zonder toestemming.
- Randen worden niet bemest met dierlijke mest dan wel met kunstmest.
- Mechanische bestrijding van onkruiden d.m.v. maaien is pleksgewijs toegestaan.
- Sloopmaaisel dient van de randen afgevoerd te worden binnen 7 dagen.
- De rand kan incidenteel bereden worden ten behoeve van de bereikbaarheid van de gewassen op percelen en gebruikt worden voor slootonderhoud.
- Op de randen mag geen landbouwproductie plaatsvinden en mag niet worden beweid.
- Op de randen wordt geen chemische onkruidbestrijding toegepast behoudens het pleksgewijs (max. 10% van de beheereenheid) en driftvrij bestrijden van probleemkruiden (brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruid en paardestaart).
- Randen worden minimaal 1 keer per jaar en maximaal 2 keer per jaar gemaaid in de periode vanaf 15 juni tot 1 oktober, waarbij het maaisel afgevoerd dient te worden binnen 7 dagen.

Beheervergoeding

Beheervergoeding is gebaseerd op “Kruidenrijke akkerrand” (beheerpakket 19 uit het landelijk overzicht beheerpakketten ANLB2016).

Bijlage 1: Indicatorsoorten

Bijlage 2: Protocol Chemische bestrijding bij agrarisch natuurbeheer

Indicatorsoorten	Ellenberg waarde	vochttoestand		kleur	latijns		
	nutrienten (gem)	vochtig	droger				
Bosanemoon	5,7	vochtig	droger	wit	Anemone nemorosa		
Achillea soorten	5,1 - 5,3	vochtig	droger	wit	Achillea millefolium, Achillia ptarmica		
Gewone engelwortel	5,8	vochtig		wit	Angelica sylvestris		
Kervel	5,5	vochtig		wit	Anthriscus cerefolium		
Madeliefje	5,8	vochtig		wit	Bellis perennis		
Dotterbloem	5,4	vochtig		geel	Caltha palustris		
Campanulasoorten	3,8 - 4,8		droger	lila-blauw, blauw	Campanula rotundifolia, Campanula rapunculus		
Pinksterbloem	5,6	vochtig		lila	Cardamine pratensis		
Knikkende distel	5,4		droger	paars	Carduus nutans		
Karwij	5,7	vochtig		wit-roze	Carum carvi		
Knoopkruid	5,1	vochtig	droger	rood	Centaurea jacea		
Hoornbloemsoorten	4,3 - 5,6	vochtig	droger	wit	Cerastium arvense, Cerastium fontanum		
Cichorei	5,3 - 5,5	vochtig		roze-wit	div Cichorium soorten		
Kale jonker	5,0	vochtig		paars	Cirsium palustre		
Streepzaadsoorten	5,5		droger	geel	Crepis biennis, Crepis capillaris		
Orchissoorten	3,1 - 4,3	vochtig		wit-roze-paars	div Dactylorhiza soorten		
Wilde peen	5,4		droger	wit	Daucus carota		
Slangenkruid	4,3		droger	blauw	Echium vulgare		
Lidrus	5,6	vochtig		nvt	Equisetum palustre		
Dopheide	2,1	vochtig		roze	Erica tetralix		
Kruisdistel	5,1		droger	wit	Eryngium campestre		
Gewone reigersbek	5,1		droger	rood/paars/wit	Erodium cicutarium		
Koninginnekruid	5,8	vochtig		roze	Eupatorium cannabinum		
Moerasspirea	5,6	vochtig		roomwit	Filipendula ulmara		
Walstrosoorten	4 - 5,3	vochtig	droger	wit	div Galium soorten		
Ooievaarsbeksoorten	5,1 - 6	vochtig	droger	roze, blauw	Geranium molle, Geranium pratense		
Hondsdrif	6,1	vochtig	droger	blauwpaars	Glechoma hederacea		
Muizenoor	3,4		droger	geel	Hieracium pilosella		
Hertshooisoorten	3,9 - 5,1	vochtig	droger	geel	div. Hypericum soorten		
Gewoon biggenkruid	4,0		droger	geel	Hypochaeris radicata		
Gele lis	5,9	vochtig		geel	Iris pseudacorus		
Zandblauwtje	2,9		droger	blauw	Jasione montana		
Veldlathyrus	5,7	vochtig	droger	geel	Lathyrus pratensis		
Leeuwentandsoorten	4,1 - 5,4		droger	geel, blauwgrijs	Leontodon autumnalis, Leontodon saxatilis		
Gewone margriet	5,0	vochtig	droger	wit	Leucanthemum vulgare		
Rolklaversoorten	4,2 - 5,1	vochtig	droger	geel	div Lotus soorten		

Echte koekoeksbloem	5,1	vochtig		roze	Lychnis flos-cuculi		
Wederiksoorten	5 - 5,4	vochtig		geel	div Lysimachia soorten		
Grote kattenstaart	5,4	vochtig		paarsrood	Lythrum salicaria		
Hopklaver	5,6	vochtig	droger	geel	Medicago lupulina		
Watermunt	5,5	vochtig		blauw	Mentha aquatica		
Vergeet-mij-nietje soorten	3,3 - 5,9	vochtig	droger	blauw	div Myosotis soorten		
Gagel	3,3	vochtig		geel	Myrica gale		
Pijptorkruid	5,8	vochtig		wit	Oenanthe fistulosa		
Klein vogelpootje	3,5		droger		Ornithopus perpusillus		
Wilde marjolein	4,7		droger	roze-wit	Origanum vulgare		
Veenwortel	6	vochtig		roze-rood	Persicaria amphibia		
Varkenskarwij	5,5	vochtig	droger	geel-groen	peucedanum carvifolia		
Smalle weegbree	5,3		droger	wit	Plantago lanceolata		
Vleugeltjesbloem	3,4	vochtig	droger	blauw-roze-wit	Polygala vulgaris		
Potentilla soorten	3,1 - 5,8	vochtig	droger	geel	div Potentilla soorten		
primula-soorten	4,3 - 6	vochtig	droger	geel	div primula soorten		
Brunel	4,7	vochtig		blauw	Prunella vulgaris		
boterbloemsoorten m.u.v. blaartrekkende boterbloem	4,8 - 5,9	vochtig	droger	geel	div Ranunculus soorten		
Ratelaarsoorten	3,9 - 4,4	vochtig	droger	geel	Rhinantus angustifolius, Rhinantus minor		
zuring soorten m.u.v. ridderzuring	3,8 - 6	vochtig	droger	groenrood	div Rumex soorten		
Kruipwilg	3,6	vochtig	droger	nvt	Salix repens		
Veldsalie	4,3		droger	blauw	Salvia pratensis		
Blauw glidkruid	5,6	vochtig		blauw	Scutellaria galericulata		
Silenesoorten	4,6 - 6,1		droger	wit roze	div Silene soorten		
Moerasandoorn	6,2	vochtig		roze	Stachys palustris		
Grasmuur	4,9	vochtig		wit	Stellaria graminea		
Blauwe knoop	3,2	vochtig	droger	blauw	Succisa pratensis		
Boerenwormkruid	5,5		droger	geel	Tanacetum vulgare		
Paardenbloem	5,8	vochtig	droger	geel	Taraxacum officinale		
Poelruit	5,4	vochtig		geel	Thalictrum flavum		
Wilde tijm	2,6		droger	roze-paars	Thymus serpyllum		
Gele morgenster	5,5		droger	geel	Tragopogon pratensis		
Klaversoorten	3,8 - 5,8	vochtig	droger	wit/rood/grijs	div Trifolium soorten		
Echte valeriaan	5,9	vochtig		roze	Valeriana officinalis		
Ereprijssoorten	4,9 - 5,5	vochtig	droger	blauw	div Veronica soorten		
Wikkesoorten, m.u.v voederwikke	5,3 - 5,8	vochtig	droger	blauw	div Vicia soorten		

TOELICHTING

Het protocol 'Gebruik herbiciden in pakketten Open akkerland' bestaat uit onderstaande checklist. Uitgangspunt van het protocol is dat de grootst mogelijke zorgvuldigheid toegepast wordt bij volveldse bespuitingen van herbiciden op percelen met akkervogelpakketten om daarmee het gebruik van herbiciden tot het minimum te beperken. Daarbij kan aan het volgende gedacht worden:

- ▶ Het gebruik van selectieve herbiciden voor specifieke probleemonkruiden;
- ▶ Waar mogelijk de bespuiting te beperken tot maximaal 1 x per jaar;
- ▶ Het toepassen van 'best-practices' bij het aanleggen en beheren van de maatregelen waardoor bespuitingen daadwerkelijk tot het minimum beperkt kunnen worden. Bij best-practices valt te denken aan de voorbereidende grondbewerkingen, mengsel, zaaitijdstip, maaibeheer, etc. Het Collectief neemt hier in het voortouw door de 'best-practices' te communiceren naar de deelnemers en met de deelnemers te evalueren;

Het Collectief evalueert na 3 jaar de werking van onderstaande checklist

BEDRIJFSGEGEVENS

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Tel.nr:

Email:

KvK nummer:

1. PERCELSKEUZE

1	Perceel bestaat uit bouwland	☐ ja	☐ nee
1.1	Perceel kent in jaren voorafgaand normale gewasrotatie en landbouwkundig beheer	☐ ja	☐ nee
1.2	Onkruidbestrijding heeft in voorgaande jaren op gangbare wijze plaatsgevonden	☐ ja	☐ nee
1.3	Perceel kent normale onkruiddruk	☐ ja	☐ nee
1.3	Op perceel is in de twee jaren voorafgaand geen grond van buitenaf aangevoerd dat afkomstig is van slootkanten of braakliggend terrein	☐ ja	☐ nee

2. ZAADMENGSEL

2	Er is uitsluitend zaad gebruikt dat voorgeschreven en/of geleverd is door het collectief	☐ ja	☐ nee
2.1	De door het collectief voorgeschreven hoeveelheid zaaizaad gebruikt	☐ ja	☐ nee
2.2	Indien dit om wat voor reden dan ook niet is gebeurt is het collectief daarvan in kennis gesteld	☐ ja	☐ nee
2.3	indien er overgezaaid is (verstuiving/vorst) is dit aan het collectief gemeld	☐ ja	☐ nee
2.4	Er is rekening gehouden met de meest gunstige zaaiomstandigheden (vocht en temperatuur)	☐ ja	☐ nee
2.5	Er is ingezaaid vòòr de in de beheervoorschriftengenoemde uiterste zaaidatum	☐ ja	☐ nee

3. BEMESTING (FACULTATIEF)

3	Het perceel is niet bemest met organische mest of compost met daarin onkruidzaden, die eenmaal tot ontwikkeling gekomen, chemisch bestreden zouden moeten worden	☐ ja	☐ nee

4. GRONDBEWERKING

4	Voor de inzaai is een kerende grondbewerking uitgevoerd	☐ ja	☐ nee
4.1	Er is bij inzaai in het voorjaar minimaal één keer gebruik gemaakt van de “valszaai-bedmethode”	☐ ja	☐ nee

5. BEHEEREISEN (FACULTATIEF)

5	Tussen 1 maart en 15 september is het beheerperceel tweemaal gemaaid volgens het heersende maairegime	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t.
5.1	In het derde of het vierde beheerjaar is de gehele beheereenheid tussen 1 september en 15 april geploegd en opnieuw ingezaaid	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t.
5.2	Tussen het moment van grondbewerking en inzaai is onkruidvorming tegengegaan middels extra grondbewerking	☐ ja	☐ nee	

6. ONKRUIDBESTRIJDING

6	U kunt probleemonkruiden herkennen	☐ ja	☐ nee	
6.1	Probleem onkruiden zijn vanaf het moment van inzaai effectief pleksgewijs bestreden	☐ ja	☐ nee	
6.2	Ten tijde van de mogelijkheid tot maaien heeft u zoveel mogelijk de veronkruidde plekken uitgemaaid	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t.
6.3	U heeft bij de bestrijding binnen de beheermogelijkheden zoveel mogelijk rekening gehouden met het bloeitijdstip (zaadvorming) van probleemonkruiden	☐ ja	☐ nee	
6.4	Indien u besluit over te gaan op onkruidbestrijding op perceel niveau heeft u zich er vooraf van vergewist al het mogelijke te hebben gedaan om probleem onkruiden te bestrijden	☐ ja	☐ nee	
6.5	Voor de bestrijding van probleemonkruiden zijn enkel de officieel toegelaten middelen gebruikt	☐ ja	☐ nee	
6.7	U bent in het bezit van een geldige spuitlicentie	☐ ja	☐ nee	
6.8	U werkt met een SKL goedgekeurde spuit	☐ ja	☐ nee	
6.9	U noteert het gebruikte middel en de datum van toepassingpassing in uw administratie	☐ ja	☐ nee	
6.10	U voert de bespuiting daar waar mogelijk uit vanuit het naastgelegen gewas om hiermee het berijden van de akkerrand zoveel mogelijk te voorkomen	☐ ja	☐ nee	
6.11	Er wordt minimaal 1 week voorafgaand aan de bespuiting melding gedaan van de voorgenomen bespuiting bij het collectief per mail	☐ ja	☐ nee	

Vul de checklist in voorafgaand aan de eerste bespuiting in 2016. Indien een of meerdere vragen met nee beantwoord zijn neem dan contact op met het Collectief aangezien u mogelijk niet in aanmerking komt voor het gebruik van herbiciden in akkervogelpakketten. In alle andere gevallen bewaar de ingevulde checklist in uw administratie. En stuur een kopie naar het Collectief voorafgaand aan de eerste bespuiting in 2016. Vergeet niet om de checklist te ondertekenen.

Getekend:

Datum:

Plaats:

Naam:

Handtekening: